

Barendrecht

Contactblad

N° 158 Jaargang 2019/2

Het geheugen van Barendrecht

Nog altijd
even ambachtelijk

DE **Weypoort**
DICK SCHUMACHER

Kaasspecialzaak De Weypoort
Middenbaan 87
telefoon: 0180 - 61 29 29
www.deweypoort.nl

Velo Beheer BV

Postbus 27
2990 AA Barendrecht

Voordijk 275
2992 AL Barendrecht

Kraima
Middenbaan 81 Barendrecht
Tel. 0180 612059

Van der Linden

Internationaal Transport
Agrarisch Loonbedrijf
Garagebedrijf

Koedood 27 Barendrecht Tel. (0180) 612911 Fax (0180) 620391

Berkman, sinds 1903

Voordelig, snel, schoon en persoonlijk. Dát zijn de kernwaarden waar Berkman voor staat. Bij ons station in Barendrecht kunt u tanken, uw auto wassen, of iets lekkers kopen in onze shop of bakery. En natuurlijk altijd met onze persoonlijke service!

Kijk voor alle vestigingen en acties op berkman.nl

BERKMAN
Sinds 1903

Tuindersweg 34, Barendrecht

paul casteleijn
HOVENIERS B.V.

Noldijk 126 2991 VL Barendrecht
Tel. 078-6771123 Fax.078-6771118
www.paulcasteleijn.nl

hét adres voor tanken wassen & shoppen

***aanhangwagen
verhuur***

ziedewij
pitstop van Barendrecht

Middelweg 3 - Barendrecht

Automobielbedrijf M. Vogelaar

Onderhoud - reparaties - verkoop automobielen
APK keuringen

v.d. Meulenstraat 6 - 2992 KM Barendrecht
Telefoon 0180 - 394666

Keukens van A tot Z

KEUKENSTUDIO
KONIJNENDIJK
BARENDRECHT

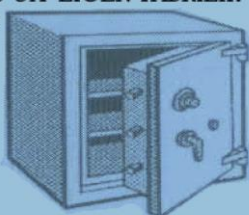
www.konijnendijk.nl

Dorpsstraat 174 - 2992 AB Barendrecht
Bij de watertoren - Tel. 0180-611100
maandag gesloten - vrijdag koopavond

NIEUWE EN OCCASION BRANDKASTEN

RECHTSTREEKS UIT EIGEN FABRIEK!

CA. 500 STUKS
OP VOORRAAD

BRANDKASTENFABRIEK
N.A. VAN DEN HOVEN & ZN. B.V.
WWW.VDHSAFES.NL / TEL. 0180-612988

Dorpsstraat 141 • 2992 BD Barendrecht • tel: 0180-612130
www.diggels-eetcafe.nl

VIJFVINKEL

SCHOENEN

Middenbaan 98 • 2991 CT Barendrecht
Tel. 0180 - 613 221 • Fax 0180 - 611 314

Contactblad

Inhoudsopgave

	Van de redactie	2
	Verenigingsnieuws	2
<i>Roelof J. Roomer</i>	Afscheid Wim Groenenboom	3
<i>Jo Aapkes-Zwaal</i>	Het personeel van de Lagere School in 1943	4
<i>Bram Vos</i>	Een sluis met de naam De Heul	4
<i>Henk Aapkes</i>	Het kruispunt bij café Sport	6
<i>Arco van de Ree</i>	Hét verhaal achter het oorlogsmonument	8
<i>Roelof J. Roomer</i>	Foto-expositie	9
<i>Maaike Roomer-van Roosmalen</i>	Zoek- en raadplaatjes	10
<i>Harry Aardoom</i>	Uit het archief van Baljuw en Hoge Vierschaar	12

Colofon

Het Contactblad is een uitgave van de Historische Vereniging Barendrecht en verschijnt vier maal per jaar. Overname van artikelen is uitsluitend toegestaan met bronvermelding.

Redactie: J.E.J. Blinde jr., R.J. Roomer en mevr. M. Roomer-van Roosmalen

e-mail: contactblad@historischbarendrecht.nl

Druk: Goud PrintCenter, Alblasserdam

Sluitingsdatum inlevering kopij voor het volgende nummer: 31 augustus 2019

ISSN 0169-5460

Ledenadministratie

Voor aanmelding voor en opzegging van het lidmaatschap alsmede voor het doorgeven van een adreswijziging gelieve u contact op te nemen met de ledenadministratie:

Mw. N. Verschoor

e-mail: info@historischbarendrecht.nl

De contributie bedraagt € 17,50 per jaar. Een extra bijdrage is altijd welkom.

Op de voorplaat

Arie Gouman, schilderij van de Heul te Smitshoek (foto collectie HVB)

Door omstandigheden heeft het iets langer geduurd, maar het tweede Contactblad van 2019 is weer compleet.

Ook in Contactblad 158 vindt u weer een aantal interessante artikelen met verschillende onderwerpen die het verleden van onze gemeente belichten. Ook voor deze uitgave hebben weer diverse redactionele artikelen mogen ontvangen, waarvoor onze oprechte dank.

Het verenigingsnieuws bericht over activiteiten in de komende activiteiten.

Voorts een artikel over het afscheid van Wim Groenenboom, een oorlogsverhaal van Johan Dam, een bijdrage over De Heul in Smitshoek en een bijdrage van Henk Aapkes en een stukje over de belevenissen van een wijkagent.

In deze editie van het Contactblad zijn door onvoorziene omstandigheden geen afleveringen uit de series 'Oudere Barendrechtse vertellen ...' en 'De eerste Barendrechtse predikanten' opgenomen. We hebben deze verschoven naar Contactblad 159.

Op het raadplaatje in het vorige blad hebben we een groot aantal reacties ontvangen. Heel bijzondere reacties met diverse achtergrondinformatie. Hierover meer later in dit blad, met daarbij het nieuwe raadplaatje. Er is ook een nieuw zoekplaatje. Deze keer met de vraag naar een stukje gereedschap.

Wij wensen u veel leesplezier.

Verenigingsnieuws

Op dinsdagmiddag 4 juni hebben we bij de HVB afscheid genomen van Wim Groenenboom. Verderop in dit blad een verslag van deze middag.

De voorbereidingen voor Monumentendag zijn in volle gang. We hebben op die dag in het museum een expositie gepland over "50 jaar nostalgie". Het is dit jaar 50 jaar geleden dat de Barendrechtse Brug is afgebroken.

De voor Monumentendag 2019 geplande opening van de Rolf Route, een fiets- en wandelroute door Barendrecht, aansluitend op de bestaande route door Albrandswaard, is tot het voorjaar van 2020 uitgesteld. De reden hiervoor is dat de route nog onvoldoende vorm heeft gekregen. Op 24 september a.s. vanaf 14.00 uur zal daarom mevrouw Lisette Ooms, adviseur Erfgoed en Cultuurhistorie van de BAR-organisatie, samen met twee collega's in D'Ouwe School aanwezig zijn voor een 'brainstorm'. *Iedereen die daarbij iets over de geschiedenis van onze gemeente wil vertellen, is van harte welkom.* Het doel van deze bijeenkomst is om tot een 'verhaallijn' te komen met goede locaties in de route. Aanleiding voor de route is het vertellen van het verhaal van het Ontstaan van Holland. De archeologische vondsten van Ton Blinde zijn daar de concrete voorwerpen in. Het historische polderlandschap met dijken bepaalt voor een groot deel de route.

Voor de aankleding van de entreehallen van de gerenoveerde Patrimoniumflats aan de Oude Haven hebben we foto's aangeleverd. Het gaat om opnames van de Oude Haven zoals deze er vroeger uit heeft gezien. Met een medewerkster van de firma Hemubo uit Almere hebben we een aantal foto's geselecteerd die een plaats aan de wand zullen krijgen.

Ook voor het 25-jarig jubileum van Het Kruispunt in september dit jaar, zijn we uitgenodigd om foto's aan te leveren. Hier werd gevraagd naar het kruispunt van vroeger. Hiermee zijn we in contact met de organisatie.

Ton van de Garde zien we weer regelmatig verschijnen op de dinsdagmiddag. We hebben het inventariseren van de objecten weer opgepakt.

Roelof J. Roomer

Tijdens een gezellige samenkomst met de familie Groenenboom en vrijwilligers, in het museum van de Historische Vereniging, hebben we op dinsdagmiddag 4 juni afscheid genomen van Wim Groenenboom.

Wim (79) heeft zich 30 jaar lang ingezet voor de vereniging en vanwege zijn gezondheid het besluit genomen om met “HVB Pensioen” te gaan.

Op de dinsdagmiddag was hij in werkplaats te vinden. Het opknappen, restaureren en weer in originele staat terugbrengen van ingebrachte objecten was “zijn ding”. Voor het verlenen van hand- en span- diensten voor, tijdens (suppoosten) en na afloop van tentoonstellingen was Wim van de partij. Bovendien heeft hij ook nog enige tijd in het bestuur plaatsgenomen.

Een HVB-carrière die begonnen is op de locatie Barendrechtse weg, daarna een jaartje aan de Hoefslag en vervolgens in de D’Ouwe School. Een van de eerste klussen hier was, samen met de vrijwilligers van toen, het naar beneden brengen van de zoldervloer. Een klus met takels en handwerk die hij zich nog goed kon herinneren.

Ook voor het vervoeren van grote stukken, schilderijen en allerlei andere objecten kon je een beroep op hem doen. Hij kwam dan stevast met de “groene pick-up” naar de vereniging en dan hoorde je aan het fluiten van de vogeltjes dat hij er aankwam en stopte. (Bij het achteruitrijden van de pick-up zorgde het achteruitrij-alarm van de auto voor fluitende vogeltjes!).

Bij een afscheid hoort een toespraak en onze voorzitter Jannie Schaap las hem een gedicht voor waarin alle facetten nog eens werden belicht. Daarna kwam de slagroomtaart op tafel, dit keer een heel bijzondere. Een afscheidstaart met een foto van de pick-up in kleur. Onder het genot van taart en koffie werden diverse gebeurtenissen uit het verleden gedeeld. Wim genoot zichtbaar van alle aandacht. Op een vraag aan mevrouw Groenenboom hoe zij het al die jaren heeft ervaren dat haar man iedere dinsdagmiddag naar de vereniging ging antwoordde ze heel tactvol: “Het was dan lekker rustig”.

We wensen Wim en zijn gezin een fijne tijd en hopen hem zo af en toe eens bij de vereniging te mogen zien.

Op bijgaande foto's een impressie van dit afscheid.

Het personeel van de Lagere School in 1943

Jo Aapkes-Zwaal vertelt

De Historische Vereniging Barendrecht is gevestigd in een gebouw aan de Dorpsstraat 150-150a met de naam: D'Ouwe School. Deze naam stamt nog uit de tijd dat in dit gebouw een school gevestigd was, de "Openbare Lagere School". Een school, klein begonnen, die al voor 1836 bestond, met drie lokalen beneden en waar later nog een vierde lokaaltje bij kwam op de bovenzolder. De klassen bestonden doorgaans uit 40 leerlingen. Aan de school bevond zich ook nog een woonhuis. Later is er nog een vrijstaand gebouw achter de school gebouwd waar ook les gegeven werd. Er is nog een foto van het personeel, staande voor de Watertoren met de muziktent op de achtergrond, uit het jaar 1943.

Op de foto het personeel van de openbare lagere school van links naar rechts: Bram Sluimers, Jan Reas (hoofd van de school), Riet van Loo, onbekend (een lange en magere man met, zoals destijds gebruikelijk was, een bijnaam "de snijboon", was maar kort in Barendrecht), Jet Meijers, Geertje Wedda en Alex Roost (was later hoofd van de openbare school in Barendrecht).

Een sluis met de naam De Heul

Een stukje Smitshoekse geschiedenis van rond 1950 uit de eerste hand

Bram Vos *(geboren en getogen Smitshoeker)*

Naar aanleiding van het stukje van de Historische Vereniging Barendrecht in "De Schakel" van 9 mei 2019 wil ik u laten delen in de kennis die ik heb met betrekking tot de zogenaamde sluis in Smitshoek. Mijn verhaal speelt zich af zo rond 1950-1955. Zelf ben ik geboren in de zomer van 1941.

Om te beginnen had de sluis de naam "De Heul". Dit was ook de letterlijke aanduiding van de functie van deze sluis. Een "heul" is volgens het woordenboek onder andere "een doorvoerbuys voor water onder een weg". De naam van de huidige Heulweg is ontleend aan deze sluis.

Nu was deze heul niet zomaar een doorvoerbuus maar een meer dan manshoge wateronderdoorgang van de “Beuzem” die hier de straat Smitshoek kruiste. Het woord beuzem is een Smitshoekse verbastering van het woord boezem. Met boezem werd hier bedoeld een tochtsloot (=grote sloot) waarmee de waterstand in de polder door bemaling geregeld wordt.

Deze beuzem begon zijn reis vlakbij het huidige Zuidwijk in Rotterdam-Zuid. Om wat preciezer te zijn: als je de boerderij “De Kapel” van Bas van der Meer aan de Charloisse Lagedijk – deze boerderij staat er nog steeds maar met een andere functie – rechts passeerde dan liep je de Blinde Dijk (“blind staat hier voor “doodlopend”) op langs de boerderij van de familie Zwaal. En ging je nog wat verder richting Kooiwalweg dan kreeg je aan je rechterhand het begin van deze sloot.

Als je de loop van deze watergang volgde dan kwam je na ongeveer twee honderd meter een drietal woningen tegen die in de volksmond “Het Halsje” heetten. Je zou er maar wonen: deze huizen waren destijds zo afgelegen dat ze nauwelijks sanitaire voorzieningen hadden. Er was geen stromend water en ook geen elektriciteit. De watervoorziening was de regenput en verlichting bestond uit een gaslamp. Ik weet dit zeker want een broer van mijn vader woonde daar met zijn gezin.

Ging je hierna verder richting de Voordijk in Barendrecht dan kwam je vanzelf langs het gemaal waar de familie Slooter de machines bediende. Dit gemaal verzorgde de waterregulering van de betreffende polder. Het werd later vervangen door het gemaal Breeman op de Koedood. Overigens het woonhuis en het machinegebouw staan er nog steeds.

Vervolgens was de loop van de beuzem te volgen tot aan de Voordijk. Hier kwam hij uit naast het woonhuis van de familie Wim den Otter, bijgenaamd “grote Wim”. Dit was ter onderscheiding van een andere Wim de Otter die iets verderop aan de Voordijk woonde. Die tweede Wim was kleiner van stuk en had dan ook de bijnaam “kleine Wim”.

Maar goed, aangekomen bij de Voordijk maakte de beuzem een haakse bocht naar het westen en liep om het woonhuis en tuin van de familie Bas Gouw verder parallel aan de Voordijk richting Smitshoek. Onderweg passeerde de sloot aan de voorzijde de boerderijen van Arie Boender – waar later het aannemingsbedrijf van Piet van der Graaf gevestigd was – en de boerderij van Klaas Boer. Na passage van een aantal woonhuizen bereikte de beuzem Smitshoek ter hoogte van de gereformeerde Keucheniusschool, gebouwd in 1905. Zelf heb ik hier de lagere school doorlopen. Ook dit gebouw bestaat nog steeds en is nu in gebruik als garagebedrijf. Schuin aan de overzijde, op de hoek van de Bakkersdijk en Smitshoek, stond de hervormde lagere school met als schoolhoofd de heer Van Oosterhout, bijgenaamd Flippie. Na ongeveer 50 meter kwam het water aan achter de timmermanswerkplaats van mijn opa en oma Vos die letterlijk recht tegenover café “Het Schaapje” woonden. Als ik ’s winters bij oma achter het huis op “het stap” (een houten vlonder net boven het water) m’n schaatsen onderbond dan kon ik na ca. 20 meter linksaf en dan was-tie daar! DE HEUL!

Dat deze heul in de oorlog ook als schuilplaats is gebruikt kan heel goed mogelijk zijn. Dit verhaal werd inderdaad rondverteld. En in mijn herinnering zou dit heel goed gekund hebben, want aan de noordzijde was een soort van ruimte achter een schuine betonnen muur die wij “de bedstee” noemden. Op het moment dat je de heul aan de zuidzijde weer verliet zag je twee zware deuren. Hiervan weet ik dat het zogenaamde vloeddeuren waren. In de nacht van de watersnood, van 31 januari op 1 februari 1953, heeft men deze deuren met man en macht tijdig kunnen sluiten, zodat de watersnood zich niet verder richting Rotterdam kon uitbreiden. Dat was letterlijk: “zandzakken voor de deur”.

Hierna vervolgt de beuzem zijn weg naar het zuiden. Rechts werd de sloot binnen de bedding gehouden door de Lageweg – in de meidagen van 1940 zijn hier twee Nederlandse militairen gesneuveld, zij worden elk jaar op 4 mei herdacht – en links was een lage kade die leidde naar de boomgaard van Kruidenier. De kade en de ingang van de boomgaard werden “bewaakt” vanaf de Bakkersdijk door Piet Gouw, bijgenaamd Piet de Moos, die bij de familie Kruidenier in dienst was. Aangekomen bij de boomgaard maakte de beuzem een haakse bocht naar het westen en kwam honderden meters verderop uit in de laatste stukje dat nog over was van de Koedood. Het oostelijk gedeelte van de Koedood, dus het gedeelte vanaf de Korte Koedoodse Dijk tot ver voorbij de boomgaard van Kruidenier was een groot moerasgebied geworden. Voor vele opgroeiende kinderen van Smitshoek, dus ook voor mij, was dit de allermooiste speelplaats die je maar bedenken kon.

Hierna vervolgde het water zijn weg. Echter niet naar de Oude Maas maar richting Groene Kruisweg. Op dit laatste stuk passeerde de sloot de Molenvliet die uitkwam op wat toen nog Schulpweg heette in Rotterdam-Charlois. Deze molenvliet dankte zijn naam aan de watermolen die halverwege de Koedood en de Schulpweg stond: de Pendrechtse Molen. Later is de molen verplaatst naar zijn huidige locatie in het Vrijenburgbos.

Het kruispunt bij café Sport

Henk Aapkes

Deze foto van de Dordtsestraatweg moet zijn gemaakt begin jaren 50. De Volkswagen met spijltje in de achterraut was een model tot ongeveer 1953. Ook de Opel Olympia daarachter is uit die tijd.

In het huisje links had Bas Kok zijn fietsen-reparatiewerkplaats. Tijdens de oorlog woonde er tijdelijk een uit Stad aan het Haringvliet geëvacueerde familie Maliepaard. Er hebben ook een tijdje twee geëvacueerde echtparen van de eilanden gebivakkeerd. De vrouwen met de niet makkelijk te vergeten namen Coba de Kik en Maria de Bil.

Voor de werkplaats staan al benzinepompen voor brommers en auto's.

Samen met zijn zwager Karel Ista kwam op deze plaats een nieuw bedrijf, Kok en Ista, met tankstation en garage. Na de vroege dood van Karel ging zijn weduwe met het tankstation verder en kwam in de garage autoverhuurder Gulden. Bas Kok opende aan de Dorpsstraat in Barendrecht een rijwielzaak.

Dit oude huisje stond net in Rotterdam. De Wetering langs de Kooiwalweg vormde de grens met Barendrecht. Café Sport aan de overkant aan de andere kant staat ook voorbij de Wetering, die met een duiker onder de Straatweg door gaat. De serre van Sport was boven de Wetering gebouwd.

Weinig mensen zullen zich realiseren dat dit één van de oudste delen van het eiland IJsselmonde is. De Straatweg, die nog geen tweehonderd jaar geleden werd aangelegd, kruist hier een heel oude dijk, de Middenkade. De Hogeweg in Ridderkerk was er ook een deel van. Het is een van de weinige overblijfselen van voor de Sint Elisabethsvloed van 1421, toen op de Zwijndrechtse waard na en een enkel stukje in Charlois het hele eiland voor jaren onder water stond.

Linksaf is de Kooiwalweg naar De Punt verwijzend naar de twee wielen of walen verderop, die door dijkdoorbraken ontstonden.

Ongeveer op deze plaats werden aan deze dijk ± 1430 de polders Dirk Smeetsland en Meester Arend van de Woudensland (IJsselmonde en Charlois) drooggelegd. Aan de andere kant werd in 1484 polder Binnenland van Barendrecht drooggelegd met de Voordijk als nieuwe waterkerende dijk.

Deze oude dijk was “drogendijk” geworden en was lager dan de nieuwe dijken, maar in geval van nood kon men nog wel schotten of horden in de dijk steken. De naam Hordijk zou daaraan te danken zijn.

Voor wie in de inpolderingsgeschiedenis en bemaling geïnteresseerd is leze ‘Een stijgende stand in zinkend land’ van Bertus Wouda 2009.

Dit stuk dijk werd al lang bewoond.

Deze gevelsteen werd bij werkzaamheden bij boerderij De Gouden Leeuw in de grond gevonden en kwam waarschijnlijk uit de gevel van de in 1848 afgebrande boerderij. Een alliantiewapen van de Dordtse families Everwijn en De Roovere.

Dierenstein, ook aan de Straatweg richting Rijsoord, werd in de volksmond wel Roverstee genoemd. Het was een pachtboerderij van dezelfde familie.

Rijke Dordtse families financierden de drooglegging van het eiland IJsselmonde. Zij verpachtten de boerderijen in het drooggelegde land. In de loop der jaren nam de welstand van de boeren toe, waardoor steeds meer boeren ook de eigenaar werden.

De laatste pachter van De Gouden Leeuw was Arij Plaisier, overleden in 1824. Zijn jongere broer Leendert van de Noordhoeve aan de Voordijk in Barendrecht deed de Gouden Leeuw tot het aflopen van het pachtcontract in 1828 erbij.

Koper in 1828 was Arij Kranendonk, die later aan de Dorpsstraat in Heerjansdam boerde. Jan de Jong van de Dorpsstraat 168 in Barendrecht kocht De Gouden Leeuw vanwege de grond, die aaneengesloten lag vanaf Barendrecht tot over de Dordtsestraatweg en prachtig aansloot bij zijn eigen bedrijf.

Jan Kooijman kocht de boerderij in 1838 van Jan de Jong. In 1848 brandde hij af. Tijdens de herbouw vond hij onderdak op de leegstaande boerderij Heuvelstein aan de Dorpsstraat in Barendrecht.

In 1872 was Frank Zwaal de volgende eigenaar. Tot 2002 boerden hier drie geslachten Zwaal.

Vóór de invoering van het kadaster in 1832 werd een laatste verpondingslijst gemaakt (een soort onroerend goed belasting). Vanuit het dorp IJsselmonde werd de bebouwing genummerd.

Vlak voor “café Sport” was een vlasserij, Hordijk 5, die door Arij Plaisier in 1814 voor zoon Leendert werd gekocht. Na zijn vaders dood ging die echter als boerenarbeider in de Groote Lindt werken. Vanaf 1824 boerden hier Joris Valster, halfbroer van Arijs tweede vrouw Maaïke van ’t Hof en diens zoon Joris Valster, die in 1916 overleed. Toen zijn jongere zus Lijntje in 1931 was overleden, verviel het leegstaande pand. Aan de fundamenteën waren nog sporen van brand zichtbaar.

Hordijk 6 was de herberg van Jan Barendrecht tegenover De Gouden Leeuw. In de huwelijken was veel verdriet. Als weduwnaar trouwde Jan met Wilhelmina Leenheer, die al weduwe was van Glein van ’t Hof

en Johannes Valster. Haar dochter Maaïke trouwde als 21-jarige met de 30 jaar oudere overbuurman Arij Plaisier ook weduwnaar. Op deze plaats was In de 20e eeuw de familie Van der Jagt eigenaar van café Sport en na hen de familie Batens.

De huidige Kooiwalweg heette in die tijd ook Hordijk. De Gouden Leeuw was Hordijk 7. Hordijk 8 was een boerderij iets verderop, waarop Gerrit Molendijk boerde. Als weduwnaar trouwde hij voor de tweede keer. Een van zijn drie zoons zal hem zijn opgevolgd. De laatste boeren hier waren Jochem Groenenboom (1914-1916) en daarna zijn zoon Piet. Piet ruilde in 1920 met zijn oom Huib tot dan toe boer aan de Korte Koedoodse Dijk 1. De zus van Piet woonde met haar man in het ene gedeelte, Kooiwalweg 4 en Huib in het andere deel op 6 met zijn vrouw Antje Kaim tot haar overlijden in 1931 en daarna met huishoudster, Rika Kooijman tot zijn dood in 1949, 90 jaar oud.

Er staat nu een mooi huis, Kooiwalweg 28. Tot de annexatie door Rotterdam van IJsselmonde was het adres van De Gouden Leeuw Dordtsestraatweg 1. In Rotterdam werd het nummer 999. Goed voor een foto in Het Parool.

Sinds de jaren vijftig is deze omgeving drastisch veranderd. Van de genoemde gebouwen staat er alleen nog boerderij De Gouden Leeuw. Voor de nieuwe eigenaar sinds 2002 bleek het moeilijk een nieuwe bestemming te vinden. Om allerlei redenen werden verscheidene bouwplannen voor dit terrein afgewezen. Een flink stuk van het erf achter de boerderij is inmiddels aan tuincentrum Meijer verkocht.

Het woonhuis wordt verhuurd. De vraag is hoe lang het verval zal voortduren.

Tot de opening van de Heinenoord tunnel was de Dordtsestraatweg heel druk. Met de Barendrechtse weg en Barendrechtse brug was het de enige verbinding met de Hoekse Waard.

Bij de bouw van de wijk Lombardijen werd het laatste stuk van de Dordtsestraatweg in Rotterdam verlegd en kreeg de naam Pascalweg. Van een Barendrechts stuk verdween de naam met het sluiten van de spoorwegovergang. Dit restant heet nu Zwaalweg.

Door de werkzaamheden aan het ingewikkelde spoorwegknooppunt Barendrecht zijn alle huizen ten oosten van de oude Dordtsestraatweg en van een groot stuk van de 1e Barendrechtseweg aan beide zijden afgebroken om plaats te maken voor een industrieterrein.

Hét verhaal achter het oorlogsmonument

Strijenaar Johan Dam (75) kent het

Arco van de Ree

JOHAN DAM (75) UIT STRIJEN WAS OP 4 MEI 2019 VOOR HET EERST IN VELE JAREN WEER AANWEZIG BIJ DE KRANSLEGGING AAN HET OORLOGSMONUMENT BIJ HET BRUGGENHOOFD VAN DE VOORMALIGE BARENDRECHTSE BRUG. ALS KIND KWAM HIJ ER VRIJWEL ELK JAAR. “MIJN VADER MAAKTE DEEL UIT VAN HET DERDE GRENSBATALJON DAT HIER IN DE MEIDAGEN VAN 1940 HEEFT GEVOCHTEN.”

In de gevechten om de brug was het bataljon niet opgewassen tegen de Duitsers. “De Nederlandse mitrailleur konden maar twee minuten achter elkaar schieten. Dan waren ze te warm en moesten eerst een paar minuten afkoelen”, zegt Dam. Bovendien had de vijand een riant positie ingenomen. Ze hadden zich verschanst in de heftorens. “Dat waren prima schilden. De meeste kogels kwamen in de contragewichten van de hefbrug terecht.”

Het derde Grensbataljon was gelegerd in de Nassaukazerne in Roosendaal. Bij het uitbreken van de oorlog kreeg het de opdracht om naar Rotterdam te gaan. De Moerdijkbrug was bezet, dus trok het bataljon door de Hoeksche Waard richting Rotterdam. Bij Willemstad moesten de soldaten het Hollandsch Diep oversteken naar Numansdorp. Na de eerste oversteek durfde de schipper niet meer terug vanwege de ontploffende mijnen in het water. “Een groot deel van het bataljon bleef dus noodgedwongen achter in Willemstad. Mijn vader bereikte wel de overkant,” zegt Dam. Bij de Barendrechtse brug raakten ze slaags met de Duitsers. Ze wisten drie van de vier Duitse tanks onklaar te maken. Het bataljon zich terug, omdat het gerucht ging dat de Duitsers de brug hadden veroverd. De vader van Johan Dam overleefde de strijd, maar 23 anderen sneuvelden. Hun namen staan gebeiteld in het monument bij het voormalige bruggenhoofd. Er is er iets vreemd met dit monument”, zegt Dam. Hij wijst op de afbeelding van een soldaat boven de namen van de slachtoffers. Hij is in gevecht met een adder, symbool van het kwaad. “In de oorspronkelijke beschrijving staat dat de soldaat in de richting van Rotterdam kijkt, maar hier zie je duidelijk dat hij naar de Hoeksche Waard kijkt.”

Het is een raadsel! Heeft de beeldhouwer zich vergist of is er iets anders aan de hand? Dam kan het raadsel maar gedeeltelijk oplossen. Als kind werd hij op een bijzondere manier betrokken bij de totstandkoming van het beeld. “In 1947 mocht ik met mijn vader mee naar de kazerne in Roosendaal. Daar was de officiële start van een inzamelingsactie voor het monument. Net als iedereen, kreeg ik toen een oranje spaarvarken mee om geld in te zamelen.” Zo deed ook de inmiddels 75-jarige Strijenaar een kleine duut in het zakje om de benodigde tweeduizend gulden bijeen te brengen. Op 27 september 1952, twee jaar later dan gepland, was het zover. Aan de Hoeksche Waardse kant werd een monument onthuld. “Het stond aan de linkerkant van de rijbaan,” weet Johan. “En vanaf die positie kijkt de man wél richting Rotterdam.” Het monument heeft tot in de jaren zestig op dezelfde plek gestaan. Toen is het verplaatst naar de Barendrechtse kant. Het is voor mij nog steeds een raadsel waarom dat is gebeurd,” vraagt Dam zich af.

Foto-expositie

Roelof J. Roomer

Fotografe Corina Giethoorn exposeerde van 25 april tot en met 12 mei 2019 in D'Ouwe School aan de Dorpsstraat 150A in Barendrecht.

Corina Giethoorn is creatief, positief en heeft ongelooflijk veel oog voor detail. Deze Maassluise fotografe heeft een aantal jaren in Barendrecht gewoond en is nu gevestigd in Rhoon-Portland. Zij heeft al snel de natuurgebieden ontdekt van deze prachtige omgeving en gaat er dan ook graag op uit met haar camera. Naast landschappen fotografeert zij ook graag architectuur. De dorpskern, waar zich ook de Historische Vereniging bevindt van Barendrecht, heeft stijlvolle en authentieke panden. Ook de rotonden rondom het dorp bevatten vaak bijzondere objecten welke zij graag op de gevoelige plaat vast legt. De combinatie tussen oud en nieuw is verrassend in dit steeds groter wordende dorp.

Tijdens de expositie werden haar vastgelegde beelden gedeeld met de bezoekers. De opstelling van de foto's in het museum was overzichtelijk en per categorie ingedeeld. Veel bezoekers bezochten deze expositie en vonden het bezoek de moeite waard. In combinatie met de kleine opstelling van antieke camera's, samengesteld door vrijwilligers van de Historische Vereniging Barendrecht, kunnen we terugkijken op een geslaagde expositie.

Maaïke Roomer-van Roosmalen

Vorige plaatje

Het raadplaatje in Contactblad 157 was een stukje dijk in Barendrecht met het gezicht op een nog bestaande woning. Hierop hebben we alleen maar goede oplossingen ontvangen, waarvan een enkele met zelfs wat extra informatie en anekdotes over de omgeving bij de oplossing. Deze keer was de foto gemaakt op de Middeldijk naar de hoek van de kruising 2e en 3e Barendrechtse weg.

Hieronder de reacties die we ontvingen.

Van Hans en Geertje Vermaas

De foto voor het raadplaatje (contactblad 157) is genomen op de Middeldijk in oostelijke richting, op de kruising: met de Barendrechtseweg. Achter het huis werd (in een schuur) jarenlang vuurwerk verkocht. Dit kruispunt is nu voorzien van verkeerslichten. Ik geloof, maar dat weet ik niet zeker, dat er op de Middeldijk een bakkerij is geweest. Let op de bestelauto's op de voorgrond.

Van Theo den Otter (zoon van Jan den Otter ofwel Jan de Post), Zaandam

In het Contactblad nr. 157 zie ik de vraag staan waar de foto genomen is die op pagina 19 staat. Volgens mij is die foto genomen op het kruispunt van de 3e Barendrechtseweg en de Middeldijk. Ik zie daar het huis van de fa. Heykoop die in brandkasten handelde. Aan de overkant van de dijk stond een elektriciteitshuisje waar in de zomer dikwijls een ijsboer stond. Met ijsjes voor 5 cent!! Ik berinner mij dat ik toen de Schakel rondbracht en dat dit huis een van de heel weinige was die er geen kreeg. Uitzonderlijk dus op Barendrecht.

De fotograaf heeft voor het huis gestaan van de familie De Koning (?) met daarnaast weer een huis van bakker Ballegooyen. Daar baalden wij dan 's morgens warm brood!

Leuk dat een eenvoudige foto zoveel herinneringen kan oproepen. Bedankt daarvoor.

Van Johan Vat

Het zoekplaatje deze keer is het huis: hoek Middeldijk 2e Barendrechtseweg, waar vroeger bakkerij Heijkoop in woonde en later de gebroeders Wesdijk, aan de voorzijde Arie en achter Gert Wesdijk en achter is de opslag en verkoop van het vuurwerk van Leo Wesdijk met oud en nieuwjaar.

Van Elly Schot-Mooijaart, Sliedrecht

Het nieuwe plaatje is voor mij heel duidelijk. Het is de kruising van de Middeldijk/ 2e en 3e Barendrechtse weg. In het enige huis dat op de foto staat, heeft hebben mijn oom en tante gewoond, Unico van Heijkoop. Hij was de broer van mijn moeder Nelly van Heijkoop Als kind bezocht ik hem graag. Hij handelde in bakkerij machines en schilderde graag. Hij was ontzettend doof en had enorme gehoorschakelaars.

Er is twee keer een tentoonstelling van zijn schilderijen geweest. Van de eerste heb ik nog foto's waar ik verkleed als boerinnetje in een arrenslee zit met oom Unico in het oude verenigingsgebouw. De tweede tentoonstelling is gehouden in D'Ouwe School.

Vlak voor de kruising net achter de laatste auto stond het pand van bakker Ballegooyer - of was het Ballegooyen?

Als kind/jong meisje liepen we op zondag vaak een rondje: vanaf het Doormanplein de singel oversteken, langs Rika van Loo en vrouwtje Zeeman, het klaphekje door de Paddewei in, langs de Vliet het volgende klaphekje door en zo naar de Middeldijk. Linksaf tot de kruising bij oom Unico en de 1e Barendrechtse weg terug. Een flinke wandeling.

Mijn vader en broer Dick Mooijaart, bezorgden door heel Barendrecht brood en het was een zegen dat de Middeldijk toen ging veranderen van grint naar asfalt.

Rust en ruimte daar, waar ik nu verdwaal.

Een van de vele herinneringen aan "HET DORP"

Van Bert en Riek Flier

Deze foto is volgens ons niet anders dan het huis op de hoek van de Middeldijk en 3e Barendrechtseweg. Jarenlang bewoond geweest door de fam. Wesdijk. Eerder bewoond door fam. Heijkoop, bakkerijmachinehandel. Vanaf 1978 kijken wij vanuit ons eigen huis op dit huis. Nu staan er stoplichten maar toen die er nog niet waren hebben we verschillende grote ongelukken zien gebeuren op dit kruispunt.

Van Corrie van Ballegooijen

Het huis op deze raadfoto is gevestigd aan de 3e Barendrechtseweg 415, precies op de kruising met de Middeldijk. Daar woonde Uun A. Heijkoop met zijn gezin. Ik denk dat de foto van 1957 is? Het huis is voor mij heel bekend, want vanuit mijn ouderlijk huis (Middeldijk 23) langs de boerderij van fam. de Koning keek ik naar deze woning. Wat veel mensen dachten dat zowel het huis van Heijkoop als de boerderij als adres Middeldijk had. Maar voor allebei was het adres 3e Barendrechtseweg.

Uun Heijkoop had een bedrijf in bakkerijmachines die in de loods achter zijn huis stond. Wat opvalt op de foto is dat er heel veel auto's staan. Vermoedelijk is er een verkoopdag bij Heijkoop, wat zo'n 1 x per jaar plaats vond. Er werd een prijs bepaald voor een machine en met een slok ouwe klare werd de koop gesloten. Er staat een nog een oudervetse lantaarnpaal van hout op de Middeldijk met bovendraden (midden foto) die verbonden waren aan de volgende paal. Zodat er aan de gebele Middeldijk verlichting was. Met ongeveer had je kans dat de bliksem insloeg op deze draden dan werd het donker. Nu staan er stoplichten met draden onder de grond. Ook is de Middeldijk lager geworden en is er nu een fietspad.

Bij Heijkoop was het een gezellige boel op zondagmiddag...een soort hangplek voor ouderen. Daar werd gekeuveld en er stond een grote biljarttafel. Daar werden menige caramboles gemaakt onder het genot van een "ouwe klare" en een dikke sigaar. Vrolijk ging men huiswaarts ...

Uun Heijkoop was ook een gedreven kunstschilder. Vele boerderijen, huizen en mooie plekjes in Barendrecht zijn door hem vereeuwigd en blijft daardoor een mooie herinnering aan Barendrecht van toen.

We bedanken alle inzenders voor hun reacties en om het compleet te maken weer een foto van de huidige situatie.

Nieuwe plaatjes

Van de heer Michael van Houten ontvingen wij het volgende bericht:

Vanmorgen kwam een collega van mij met een stuk gereedschap. Dit had hij geërfd van zijn vader. Nu loopt er behoorlijk wat ervaring op de werkvloer, maar niemand kon mij vertellen wat dit was en waar het voor gebruikt werd. Zou u eens naar de foto willen kijken en allicht heeft u het verlossende antwoord.

Binnen de Historische Vereniging is er niemand die hierop het antwoord kan geven en daarom hebben we in overleg met de heer Van Houten besloten om via onze lezers van het Contactblad het antwoord te zoeken.

Het object is een soort sleutelvorm van metaal met een handgreep van hout en een bijbehorend hoesje. Het object is ca. 15 cm lang. Meer is niet bekend.

Kunt u ons hiermee verder helpen, herkent u misschien het stukje gereedschap op de foto? Het antwoord kunt u sturen aan info@historischbarendrecht.nl

Voor het nieuwe raadplaatje heb ik een foto gekozen uit 1959. Barendrecht was toen nog grotendeels agrarisch gebied. Weet u waar de foto gemaakt is?

Het antwoord kunt u sturen aan info@historischbarendrecht.nl

Uit het archief van Baljuw en Hoge Vierschaar

Harry Aardoom

Weerloos?

Matthijs Bospinning was kennelijk in Carnisse en omgeving een man waar men bang van was. Hij dreigde, schold, vernielde en mishandelde bij herhaling. Op 10 Januari 1785 stond hij voor de hoge vierschaar van Zuid-Holland in Dordrecht.

Jan de Graaf woonde met zijn oude vader onder Smitshoek, een buurtschap bij Carnisse. Vader was “een oud en weerloos man”. De dag daarvoor, op 9 Januari 1785, kwam Matthijs ’s middags onverwachts aan bij het huis van Jan de Graaf. Matthijs leek nuchter te zijn, dat werd met nadruk genotuleerd. Maar hij kwam ongevraagd binnen en zocht ruzie. Hij schold de oude vader uit voor “oude hond”. Hij sloeg hem terwijl met zijn tabaksdoos en dreigde dat hij hem zou doodsteken als een varken. Vervolgens trok hij zijn mes en bedreigde daar vader mee. Uiteraard nam Jan dat niet, hij pakte het mes af en verwijderde Matthijs met geweld uit huis.

Toen was de boot pas goed aan. Matthijs ramde de deur in. Die brak in drie stukken.

Er werd genotuleerd dat de vrouw van Matthijs Bospinning op dat moment ook in het huis van Jan de Graaf aanwezig was. Matthijs bedreigde ook haar, stak naar zijn vrouw met een riek of hooivork. Zij vluchtte het huis uit en zocht bescherming in het huis van buurman Jacob Hof.

Matthijs vond vervolgens een bijl in de schuur. Op dat moment vond Jan de Graaf het welletjes en stuurde zijn jongste zoon per paard “naar de baljuw om hulp te halen”. Er zal wel bedoeld zijn dat hij een gerechtsdienaar van justitie moest gaan waarschuwen.

Inmiddels probeerde Matthijs ijverig de deur open te hakken, en toen dat niet snel genoeg lukte zette hij de riek tussen stijl en slot om de deur open te wrikken. Ineens kreeg hij een beter idee. Hij sloeg de sluitingen van de luiken van een venster kapot, sloeg vervolgens het venster kapot en klom naar binnen.

Op dat moment nam Jan zijn vader in de armen en vluchtte met vader naar buurman Jacob Hof. Matthijs bleef nog anderhalf uur in het huis van Jan de Graaf. Hij eiste jenever en “een stuk” (geld). Jan gaf hem dat. Matthijs werd kennelijk nog diezelfde dag gearresteerd.

Wat mij opviel was de volkomen weerloosheid van de slachtoffers. Matthijs was er kennelijk van overtuigd dat ze niet over hem durfden klagen. Dat kwam méér voor in de achttiende eeuw. In vroeger tijd was dit gedrag, indien het bij herhaling plaats vond, reden voor de doodstraf. Maar in het tijdperk van de verlichting werd men terughoudend met executies. Bedenk dat het de schepenen waren die beslisten. De baljuw eiste nogal eens de doodstraf, maar de schepenen beslisten meestal anders. Vervolgens moest de baljuw de beslissing van de schepenen uitvoeren. Met andere woorden, het “verlichte beleid” was een min of meer democratische visie.

Bron

Nationaal Archief, Den Haag, Rechterlijke Archieven in Zuid-Holland: Baljuw en Hoge Vierschaar van Zuid-Holland, 1574-1811 (1813), nummer toegang 3.03.08.224, inventarisnummer 102, dd. 10 Januari 1785, fol. 105v-106v.

Vergeving door een nabestaande

Op 22 September 1795 was Jan Rooyakkers, inwoner van Hillegersberg, op reis, onderweg naar Carnisse (bij Barendrecht). Op de veerpont over de Nieuwe Maas naar Katendrecht maakte hij kennis met Gysbertus Johannes Merks, inwoner van Rotterdam. Ze dronken samen een borrel in een herberg op Katendrecht, waarna zij over de Carnisser binnenweg en – buitenweg al pratend richting Carnisse verder liepen. Daar overviel Gysbert Merks zijn reisgezel. Gysbert verweerde zich later, nadat hij de volgende dag was opgepakt, met de mededeling dat Jan hem had bedreigd met een mes, zodat hij uit noodweer zou hebben gehandeld. Maar het zag er uit als een roofmoord. Gysbert Merks stak Jan Rooyakkers met een mes, waarna hij hem beroofde van zes stuivers en vier penningen, en ook van zijn kleding, waarna hij zelfs de zilveren knopen van de kleding sneed. Daarna gooide hij de zwaargewonde man in een sloot uit vrees voor ontdekking. Het lijk werd diezelfde dag al ontdekt waarna het werd vervoerd naar het nabij gelegen Barendrecht. De dorpen van het eiland IJsselmonde behoorden tot het werkgebied van de hoge vierschaar van Zuid-Holland. zodat aangifte van de moord volgde bij deze hoge vierschaar.

Gysbert verkocht diezelfde dag nog de zeventien zilveren knopen en twee zilveren gespen in de Hoogstraat in Rotterdam aan een “kashouder” voor vijftien gulden. De geroofde meegenomen kleding had hij in een tas achtergelaten in een herberg in Charlois met de mededeling dat hij de tas later zou komen ophalen. Maar de herbergier vertrouwde het niet en deed diezelfde dag al aangifte. Zodat Gysbert eveneens diezelfde avond al werd opgepakt. De volgende dag werd hij in Barendrecht geconfronteerd met het lijk. Op 7 December werd hij in Dordrecht gevonnisd door de hoge vierschaar van Zuid-Holland.

Dan nu het wonderlijke. De weduwe van de vermoorde Jan Rooyakkers, Catharina van den Berg, liet weten dat zij Gysbert had vergeven, en zij verzocht aan de hoge vierschaar per brief om gratie “... dat de misdaden ... genadiglijk mogt werden vergeven ...”

Welnu, dat verzoek werd doorgegeven aan “het Hof van Holland en Zeeland” (het ministerie van Justitie) in Den Haag, samen met een verslag van het gebeurde. Op 23 December 1795 kwam het antwoord. “De burger representanten” weigerden het verzoek van de weduwe. Dat “wijzen zy van de hand”. Op 8 Januari 1796 kreeg zij van de hoge vierschaar van Zuid-Holland de kleding van haar man terug, plus de vijftien gulden die de zilveren knopen en gespen hadden opgebracht.

Deed de mening van nabestaanden er toe? Het is voor het eerst in de verslagen dat ik iets tegenkwam over wat nabestaanden er van vonden.

Bron

Nationaal Archief, Den Haag, Rechterlijke Archieven in Zuid-Holland: Baljuw en Hoge Vierschaar van Zuid-Holland, 1574-1811 (1813), nummer toegang 3.03.08.224, inventarisnummer 3, dd. 7 en 23 December 1795, en 8 Januari 1796. (Bladzijdennummering ontbreekt).

Historische Vereniging Barendrecht

D'Ouwe School, Dorpsstraat 150-150a, 2992 BE Barendrecht

IBAN NL98 INGB 0002 5309 26

☎ 0180-618142 – info@historischbarendrecht.nl – www.historischbarendrecht.nl

Algemene informatie: mw. J.W.M. Verboom

Openingstijden

Algemeen elke dinsdag van 11.00 tot 15.00 uur
Archiven en Genealogie elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 13.00 uur;
elke dinsdag van 11.00 tot 15.00 uur op afspraak, mw. De Bruijn
Expositieruimte alleen tijdens exposities/tentoonstellingen op zaterdag,
voor openingstijden zie onze website of via de media

Voor scholen en groepen alleen op afspraak

Gesloten: juli en augustus

Bestuur

Voorzitter mw. J.P. Schaap-den Drijver
Secretaris mw. J.W.M. Verboom-van Geenen
Penningmeester J.E.J. Blinde jr
Leden W. van Helden
J. Kooy

Ledenadministratie

mw. N. Verschoor

Contactpersonen werkgroepen

Archiven Oud Barendrecht en Genealogie

mw. M.H. de Bruijn-Veenman
mw. J.P. Schaap-den Drijver

Barendrecht van vroeger op ansicht, foto en film

Algemeen A.G. van de Garde
Digitaal fototeam J. Verschoor

Bibliotheek en Archief

-

Bodemonderzoek

Algemeen T.C. Blinde
Beheer vondsten en documentatie
vóór 1995: mw. C.G. Ratsma-Stouten
na 1995: L. Louwerse
tegels: mw. L.M.M. Hagendijk

Documentatie ontwikkeling Barendrecht

T.D. van Wijk

Monumentenzorg

J. Kooy

Nieuws- en Advertentieweekblad De Schakel

mw. R.A.C. Baank

Tentoonstellingen

mw. J.W.M. Verboom-van Geenen

Restauratie en onderhoud/voorwerpen

W.M. Groenenboom

Website-beheer

P. Dreef

GENIET VAN VERS

Autoservice Groenenboom

APK keuring

Periodiek onderhoud

Bandenservice

Volledige aircoservice

Schadeherstel

Zomer- / Wintercheck

Accessoire inbouw

Reparatiewerkzaamheden

**"Vakmanschap en
persoonlijke service**

**als basis van
veel veilige kilometers"**

0180-654794

www.autoservice-groenenboom.nl

Voordijk 267 | 2992 AL Barendrecht | Tel.: 0180-654794 | E-mail: info@autoservice-groenenboom.nl

**Aannemers van grond-,
weg- en
waterbouwkundige
werken**

Barendrecht - Tel. (0180) 61 35 22 - Fax (0180) 61 91 60
Postadres: Postbus 6 - 2990 AA Barendrecht

Aannemingsbedrijf

J. BEVELANDER

- aanbouw
- verbouw
- nieuwbouw
- onderhoud

Bijldorp-zuid 3 - 2992 LD Barendrecht - Tel (0180) 61 98 32
bevelander@solcon.nl - www.jbevelander.nl

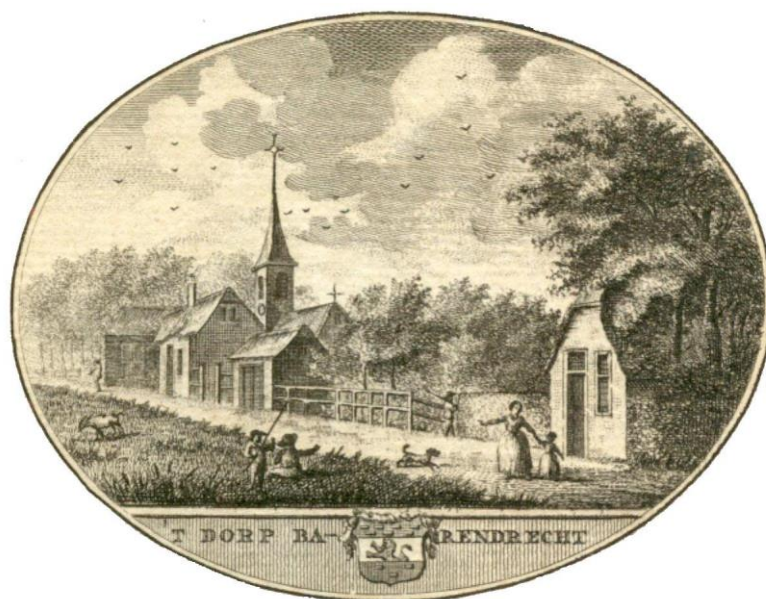
Als makelaar en taxateur weet Frits Markus 'Markant' wat er in de onroerend goed wereld te koop is. Natuurlijk niet het Vrijheidsbeeld. Maar de makelaarskennis is bij 'Markant' wel in huis om alle andere projecten aan te kunnen. Wilt u een huis verkopen of zoekt u een ander huis, wenst u een zorgvuldige taxatie of een objectief hypotheekadvies - kom dan gerust eens langs. Graag bespreken wij met u de mogelijkheden en voordelen die 'Markant' u kan bieden.

Markant
FRITS MARKUS MAKELAAR & TAXATEUR O.G.

U vindt 'Markant' aan de Middenbaan 94. 'Markant' is geopend van maandag tot en met zaterdag!

Middenbaan 94 - 2991 CT Barendrecht. Tel.: 0180 - 620 099 Fax: 0180 - 611 585

www.historischbarendrecht.nl

bezoek ons op